

Ткачук Ірина

к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет
м. Луцьк, Україна

ПІДґРУНТЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ – ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Теорія і практика управління на будь-якому рівні наочно демонструє актуальність створення і функціонування системи контролю. Контроль не існує сам по собі, це невід’ємна частина регулюючої системи, завдання якої полягає в тому, щоб виявляти відхилення від прийнятих стандартів, а також порушення принципів законності, ефективності та економії.

Лімська декларація керівних принципів контролю (ст. 1 Загальних положень), прийнята ІХ конгресом Міжнародної організації вищих контрольних органів (INTOSAI) в 1977 році, зауважує: «Контроль – не самоціль, а невід’ємна частина системи регулювання, метою якої є визначення відхилень від прийнятих стандартів і порушень принципів законності, ефективності та економного витрачання матеріальних ресурсів на можливо більш ранній стадії з тим, щоб мати можливість прийняти коригуючі заходи, в окремих випадках притягнути винних до відповідальності, отримати компенсацію за завдану шкоду і здійснити заходи щодо запобігання таких порушень в майбутньому» [1].

З метою реалізації фінансової політики держави та створення сприятливих умов для фінансової стабільності призначений Державний фінансовий контроль. Зокрема, у дослідженні Косинського Р.В. доведено, що для створення та функціонування надійної системи державного фінансового контролю відповідно до вимог Лімської декларації керівних принципів контролю необхідне правове забезпечення щодо формування та розвитку дієвої системи внутрішнього фінансового контролю [2, с.12].

Чернявська Л.В. також стверджує, про нагальну потреба у розробці нового базового закону про державний фінансовий контроль та підзаконних актів, які б окремо визначали завдання, права, обов’язки і порядок дій органів державного фінансового контролю. З точки зору науковця, загальнотеоретична модель державного фінансового контролю більше відповідає меті та завданням державного фінансового контролю, ніж новий Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [3].

Актуальним також є зауваження Іванової І. стосовно функціонування система державного фінансового контролю України без існування базового закону, який би встановлював основні поняття у цій сфері, чітко розподіляв би завдання, функції та повноваження між органами державної та місцевої влади, регламентував відносини між суб’єктами та об’єктами контролю, визначав відповідальність та незалежність відповідних уповноважених посадових осіб [4].

Безперечно, в даний час у правовому регулюванні державного фінансового

контролю має місце цілий ряд проблем і протиріч як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру, які негативним чином позначаються на якості та ефективності державного фінансового контролю. Особливо актуальним є уточнення на рівні законодавства ролі, функцій і місця контролюючих органів в бюджетному процесі, ступеня їх участі в оцінці результативності витрачання бюджетних коштів, розробка процедур та методології контролю обґрунтованості планування та використання бюджетних засобів, а також запобігання порушень нормативно-правових актів у бюджетній сфері.

У питаннях формування нормативно-правового забезпечення державного фінансового контролю увагу необхідно звернути і на той факт, що в Україні функціонують розрізнені ланки фінансового контролю, які слабо взаємодіють між собою. У діях контролюючих органів немає належної координації, відсутня єдина система, всі елементи якої працювали б в одному ритмі, переслідували б одні й ті ж цілі – забезпечення повноти і своєчасності формування ресурсів держави, збереження, ефективності та цільового витрачання державних коштів, законності та високої результативності їх використання.

Підсумовуючи усе вище зазначене хотілося б відмітити наступне, державний фінансовий контроль є невід'ємною частиною системи державного управління в цілому. Найважливішим завданням державного фінансового контролю є створення системи об'єктивної, актуальної інформації, яка б відображала в найдрібніших деталях весь процес реалізації завдань держави, служила основою для здійснення управлінських рішень за результатами аналізу виявлених відхилень. Відповідно, прийняті державою заходи щодо забезпечення повноти надходження коштів до бюджету та підвищення ефективної раціональності бюджетних витрат потребують створення єдиної нормативно-правової бази державного фінансового контролю, яка сприятиме підвищенню його ефективності та вдосконаленню контролю на державному і регіональному рівнях.

Список використаних джерел

1. Лимская декларация руководящих принципов контроля, принята IX Конгрессом Международной организации высших контрольных органов (ИНТОСАИ) в 1977 году. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/604_001
2. Косинський Р. В. Фінансовий контроль у системі державного управління господарськими процесами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. держ. упр. : спец. 25.00.02 «механізми державного управління» / Р. В. Косинський. – К.: Національна академія державного управління при Президентіві України, 2011. – 24 с.
3. Чернявська Л. В. Природа та сутність державного фінансового контролю / Л.В. Чернявська. // Фінансовий простір. – 2015. – № 2 (18) – С. 288–291
4. Іванова І. Стан та проблеми державного фінансового контролю на регіональному та місцевому рівні [Електронний ресурс] / І. Іванова – Режим доступу до ресурсу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/Desember/04.htm>

